

LOYIHALARDA MUVAFFAQIYATLI O'ZGARISHLARNI BOSHQARISHDA TASHQI OMILLAR TA'SIRI

Xurshidova Ruxsora Jamshid qizi

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya

akademiyasi magistranti,

elektron pochta manzili:

ruxsoraxurshidova92@gmail.com

Annotatsiya: Ma'lumki, loyihani boshqarishni tushunish uchun biz loyihaning ta'rifini chuqurroq o'rganishimiz kerak. Loyihalar-bu ma'lum tovarlar, xizmatlar va protseduralar orqali qiymat yaratishga qaratilgan qisqa muddatli urinishlar. Ba'zi tashabbuslar muammolarni tezda hal qilish uchun mo'ljallangan. Boshqalar kutilgan texnik xizmatdan tashqari, umumiy foydalanish magistrallari kabi muhim o'zgarishlarni talab qilmaydigan natijalarga erishish uchun ko'proq vaqt talab etadi.

Ushbu maqola maqolalar sharhi, adabiyot tahlili va uslubi, muhokamasi, natijalari a xulosalaridan iborat.

Kalit so'zlar: "Loyiha" atamasi, loyihani boshqarish tartibi, loyihani boshqarishning hayotiy sikli, loyihani boshqarishning asosiy afzalliklari, loyihani boshqarish turlari, loyihani boshqarish ko'nikmalari, loyihaning o'sishiga ta'sir qiluvchi omillar.

Аннотация: Как вы знаете, чтобы понять управление проектами, нам нужно углубиться в определение проекта. Проекты-это краткосрочные попытки создать ценность с помощью определенных товаров, услуг и процедур. Некоторые инициативы предназначены для быстрого решения проблем. Другим требуется больше времени для достижения результатов, которые не требуют значительных

изменений, таких как магистрали общего пользования, в дополнение к ожидаемому обслуживанию.

Эта статья состоит из обзора статей, анализа литературы и стиля, обсуждения, результатов и выводов.

Ключевые слова: термин "проект", процедура управления проектом, жизненный цикл управления проектом, основные преимущества управления проектом, типы управления проектом, навыки управления проектом, факторы, влияющие на рост проекта.

KIRISH:

"Loyiha "va" loyihalarni boshqarish " so'zlari turli sohalarda va hukumatda qo'llaniladi darajali menejerlar tomonidan ishlatiladigan terminologiyada aniq belgilangan (mustahkam o'rnatilgan). O'zbekistonning bozor iqtisodiyotiga kirishi iqtisodiy va boshqaruv faoliyatining ixtisoslashuv darajasini oshirish, maxsus rejalashtirish usullarni ishlab chiqish, muddatlarni nazorat qilish va ijrochilar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar kontaktlarni tashkil qilishni talab qiladi. Boshqaruv ob'ektiga yangicha yondashuv asoslari barcha rivojlangan mamlakatlardan loyihalarni boshqarish kontseptsiyasi bo'ladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev O'zbekiston Respublika Oliy Majlisining 28.12.2018 yildagi hisobotida ta'kidlanganidek, ayni paytda mamlakatimizga kiritilgan xorijiy investitsiyalarning 456 milliard dollari 23 milliard dollarni tashkil etadi loyiha davom etmoqda. 138 yilda barcha manbalardan 2019 trillion 16 yilga nisbatan 2018% bo'lgan so'mdagi investitsiyalarni o'zlashtirish rejalashtirilgan ko'p.

ADABIYOTLARNI TAHLILI VA USLUBI:

Loyihani boshqarishda ma'lum ma'lumotlar, ko'nikmalar, vositalar va protseduralardan foydalanish odamlarga qimmatli narsalarni beradi.

Har bir loyiha komponenti natijaga erishishdan oldin boshlash, rejalashtirish va amalga oshirish bosqichlaridan o'tishi kerak. Loyihani boshqarishning hayotiy sikli-bu loyihalarni muvaffaqiyatli amalga oshiradigan protsedura. Sikl, shuningdek, loyiha menejerlariga muvaffaqiyat istiqbollarini maksimal darajada oshirish uchun har bir vazifa va faoliyatni diqqat bilan rejalashtirishga imkon beradi. Loyiha, odatda, aniq boshlanishi va oxiri bo'lgan hayot siklini kuzatib boradigan puxta o'ylangan faoliyatdir.

Loyihani boshqarishning asosiy afzalliklari

Loyiha menejerlari qila olmaydigan juda ko'p narsalar borki, odamlar odatda ularning qiymatini kam baholaydilar. Loyihani boshqarishning afzalliklarini ko'rish uchun nimani e'tiborga olish kerakligini quyida ko'rishingiz mumkin. Hammasi sizdan boshlanadi. Har bir loyiha menejeri o'z vazifalarini yaxshi bilishi kerak. Agar siz jamoangiz uchun samarali loyiha menejeri bo'lsangiz, har kim loyihaga taqdim etgan qiymatini ko'radi. Ikkinchi omil. Agar sizning kompaniyangiz bu lavozimni qadrlamasa va sizning kompaniyangiz uchun ishingizning qiymatini tan olmasa, siz loyiha menejeri sifatida muvaffaqiyat qozona olmaysiz. Va nihoyat, siz hamkorlik qilayotgan jamoa a'zolari loyiha menejeriga ega bo'lishning afzalliklarini ko'rishadi. Agar sizning tarkibingiz bortda bo'lsa, siz yordam bera olasiz. Siz har doim ham to'liq vaqtli loyiha menejerini talab qilmasligingiz mumkin bo'lsa-da, siz hali ham loyihani boshqarish vazifalarini bajaradigan odamga muhtojisiz.

Loyihani boshqarish turlari

Loyihani boshqarishning turli usullari mavjud. Har bir usul loyihaga boshqacha yondashadi. Ushbu bo'limda siz loyihalarni boshqarishning har xil turlarini topasiz. Tezkor loyihalarni boshqarish Tezkor loyihalarni boshqarish loyihalarni boshqarishning eng qadimgi usullaridan biridir. Agile loyiha boshqaruvi bosqichma-bosqich strategiyadan foydalanadi. Ushbu strategiya natijalarni olish uchun oxirigacha kutish o'rniga, yo'lda afzalliklarni beradi.

a) Yalang'och loyihalarni boshqarish

Ushbu yondashuvning asosiy yo'nalishi mijozning fikrlashidir. Eng yaxshi natijalarga byudjet doirasida qolgan strategiyalardan foydalanish orqali erishiladi. Ushbu yondashuv, shuningdek, natijalarni iloji boricha tezroq ishlab chiqarishga qaratilgan. Shunga qaramay, u loyihani muammosiz tugatishga harakat qiladi. Yalang'och yondashuv eng kam resurslar bilan ishlarni qilishni ta'kidlaydi. Bunga ishchi kuchi, asboblari va materiallar kiradi.

b) Prince2**loyahasini****Boshqarish**

PRINCE2-loyihani boshqarishning yakuniy uslubi. Hukumat birinchi navbatda ushbu texnikadan foydalanadi. U har qanday xavflarni minimallashtirish bilan birga samarali natijalarga erishishga qaratilgan. PRINCE2 metodologiyasi loyihani alohida vazifalarga ajratadi. U bir vaqtning o'zida vazifalarni bajarishi mumkin. Bu bilan vazifa aniq va xatosiz amalga oshiriladi.

Loyihani**boshqarish****ko'nikmalari**

Ushbu bo'limda siz maqsadingizga erishish uchun loyihani boshqarishning asosiy ko'nikmalarini o'rganasiz.

Xarajatlarni**boshqarish**

Loyihada har doim byudjet ishtirok etadi. Ko'p narsalarni, ayniqsa loyiha uchun byudjetni qanday boshqarishni hisobga olish kerak. Agar siz byudjetni to'g'ri boshqarish yoki boshqarishni bilmasangiz, loyiha muvaffaqiyatsiz bo'lishi mumkin.

O'qish**va****yozish**

Loyiha menejerlari kuchli yozish va o'qishni tushunish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Deyarli har qanday ish uchun kuchli o'qish va yozish qobiliyatlari talab qilinadi. Ular loyihani boshqarishda muhim ahamiyatga ega.

Rejalashtirish

Muhim qismlardan biri rejalashtirishdir. Bu butun loyiha uchun reja bo'lib xizmat qiladi. Bunga byudjet, odamlar, joy va boshqalar kiradi. Shuningdek, u loyihani amalga oshirish jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarni qanday hal qilishni

o'z ichiga oladi.

Etakchilik

Ushbu turdagi mahorat loyihani boshqaradi

MUHOKAMA:

Loyihaning o'sishiga ta'sir qiluvchi omillar.

Loyihaning o'sishi birinchi navbatda ishlatiladigan resurslar soni va sifatiga, shuningdek ishlatilgan texnologiyaga bog'liq. Agar ko'rib chiqilayotgan omillar va iqtisodiy o'sishning tarkibiy qismlari yaxlitlangan bo'lsa, iqtisodiy o'sishni ekstensiv va intensiv o'sishga bo'lish mumkin. Agar ishlab chiqarish o'zgarmas holatda o'ssa, foydalanilgan resurslar miqdori to'liq intensivlik omillari hisobiga erishilgan deb hisoblanadi.

NATIJA:

Biz yuqoridagini bir butun sifatida qabul qilsak, loyihaning o'sishi bir necha omillar ta'siri ostida amalga oshiriladi. Ya'ni.:

1. Tabiiy resurslarning soni va sifati;
2. Mehnat resurslarining soni va sifati;
3. Asosiy kapital hajmi;
4. Texnologiya va boshqalar.

Bu omillarning barchasi rivojlanishga bevosita ta'sir qiladi. Bu loyihaviy o'sish istiqbollari aniqlashda ishlab chiqarish funksiyalaridan keng foydalanish imkonini beradi. Ya'ni, loyihadagi ishlab chiqarish omillari miqdorining qo'shimcha o'sish sur'atlari (ishlab chiqarish K / K va ishlab chiqarish L / L) va texnik taraqqiyot natijasida ularning umumiy unumdorligi qo'shimcha o'sish sur'atlariga bog'liq (ishlab chiqarish A / A), bu qo'shimcha o'sish sur'atlarini hisoblash imkonini beradi mahsulot ishlab chiqarish ($y / y: (1 - \text{MAG'LUB ETDI}) + (1 - \text{MAG'LUB ETDI}) (R/L) + R/L =$

MAG'LUB ETDI Bu erda ishlab chiqarish koeffitsienti mahsulotdagi kapital xis hisoblanadi; 1-kosmik koeffitsienti-ishlab chiqarilgan mahsulot mexnat xiss. Aytaylik, agar milliy mahsulotdagi kapital hissasi 0,3 bo'lsa va mehnat hissasi $10,3 = 0,7$ bo'lsa, unda kapital (k/K) va kokteyl (l/L) 10% tomonidan olinadi%

Biroq, loyihaviy o'sishni ta'minlaydigan intensiv omillar doimo qadrlanadi va ulardan iloji boricha foydalanishga harakat qiladi. Shu sababli, loyihaviy o'sishni qo'llab-quvvatlash maqsadida davlat fan va texnikaning istiqbolli yo'nalishlarini belgilash, kadrlar tayyorlash va qayta tayyorlash, soliq mexanizmi va tizimini iloji boricha ixchamlashtirish kabi ishlarni olib bormoqda. Iqtisodiy o'sishga mamlakat soliq tizimi ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Soliq stavkalarini pasaytirish va amortizatsiya ajratmalarini o'sishga qarab o'zgartirish investitsiyalar hajmini oshiradi va shu bilan iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi. Keyingi yillarda ijtimoiy va ekologik muammolarning kuchayishi deyarli barcha mamlakatlarda aholi farovonligini ta'minlash uchun iqtisodiy o'sish sharti sifatida qaralmoqda. Chunki loyihaviy o'sish sur'atlarini ta'minlash zarurati tufayli rivojlangan mamlakatlarda amal qiladigan iqtisodiy o'sishning miqdoriy nazariyasi o'z o'rnini egalladi

Xulosa

Loyihani boshqarish-bu ma'lum bir loyihaning muvaffaqiyati uchun foydali bo'lishi mumkin bo'lgan vositalar, ko'nikmalar va bilimlardan foydalanish. Bunday holda, ushbu qo'llanma sizga loyihani boshqarish, shu jumladan rejani tuzish turlari, ko'nikmalari va usullari haqida etarli ma'lumot berdi. Shunday qilib, agar siz ham loyihangiz uchun reja tuzmoqchi bo'lsangiz, MindOnMap-dan foydalaning. Bu sizning butun loyihangiz uchun rejangizni tuzishda sizga kerak bo'lgan hamma narsada yordam berishi mumkin.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1.X. X. Komilova, N. K. Hamraeva. Tikuv buyumlari qurilishi. T, 2011

2. I. N. Litvinova, YA.A. Shaxova. Ayollar tashqi kiyimlarini tikish. Toshkent. Scope "satr" uslubi "matnni tekislash: markaz" / 1997

3. M. K. Rasulova. Tikuv buyumlari texnologiyasi. Qo'llanma. Toshkent. 4."Adabiyot uchqunlari". 2018.

5.M. Sh. Jabborova. tikuv texnologiyasi. Toshkent. O'zbekiston. 1994.

6.Sh.G. Madjidova, M. K. Rasulova. Texnologik jarayonlarni loyihalash. T, 2012.

Vebsayt:

1.<https://uz.techconfronts.com/17235140-project-management>

2. bilimlar.uz

3.ziyonet.kutubxona